

ƏTRAF MÜHİTƏ VƏ SOSIAL SAHƏYƏ TƏSİRİN
QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ (ƏMSTQ)

GƏNCƏ ÇİRKAB SU TƏMİZLƏYİCİ
QURĞU LAYİHƏSİ,
AZƏRBAYCAN

ƏMSTQ ÜZRƏ AÇIQLAMA VƏ
MƏSLƏHƏTLƏŞMƏ HESABATI

Aprəl 2026

ƏTRAF MÜHİTƏ VƏ SOSIAL SAHƏYƏ TƏSİRİN
QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ (ƏMSTQ)

GƏNCƏ ÇİRKAB SU TƏMİZLƏYİCİ QURĞU LAYİHƏSİ,
AZƏRBAYCAN

ƏMSTQ ÜZRƏ AÇIQLAMA VƏ
MƏSLƏHƏTLƏŞMƏ HESABATI

Hazırlanıb:

Ecoline
International

Ecoline International Ltd.
(Sofiya, Bolqarıstan)

Direktor: Dr. Tatyana Strijova
Mob.: +359 876 630 522
E-mail: info@ecoline-int.org

integra
CONSULTING

Integra Consulting Ltd. (Praqa,
Çex Respublikası)

İdarəedici tərəfdaş: Martin Smutny
Mob.: +420 724 110 779

E-mail:
martin.smutny@integracom.com

Crowe

ABAK-Az Crowe Ltd.
(Bakı, Azərbaycan)

Direktor: Zamin Hüseyn
Tel.: +994 12 492 7856
Mob.: +99450 326 7448
E-mail: abak@crowe.az

Təqdim edildiyi qurum:

Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB)

Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi (ADSEA)

© Ecoline International Ltd., 2026

Bütün hüquqlar qorunur.
Sənədin tam mətnindən və ya onun hər hansı hissəsindən
istifadə zamanı mənbə kimi sənədə istinad edilməlidir.

SƏNƏDİN HAZIRLANMASI VƏ TƏRTİBATINA DAİR TƏFƏRRÜATLAR:

Versiya	Hazırlanıb	Yoxlanılıb	Nəşrə icazə verilmişdir	Nəşr tarixi	Təsviri
1	Ecoline International Ltd. Integra Consulting Ltd. və ABAK-Az Crowe Ltd.	Şin O'Birn Tatyana Strijova	Tatyana Strijova	16 aprel 2026	AYİB və Sifarişçi tərəfindən baxılması üçün layihə sənədi
2	şirkətlərinin töhfələri ilə	Tatyana Strijova	Tatyana Strijova	26 aprel 2026	AYİB-in rəylərinə əsasən yenilənmiş layihə versiyası, Sifarişçinin baxışı və açıqlanması üçün

İXTİSARLARIN SİYAHISI

ADSEA	Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi
ƏMS	Ətraf mühit və sosial
AYİB	Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı
ƏMSTQ	Ətraf mühitə və sosial sahəyə təsirin qiymətləndirilməsi
QHT	Qeyri-Hökumət təşkilatı
ƏE	Əhali Ekvivalenti
TCEP	Tərəfdaşlarının Cəlb edilməsi Planı
ÇSTQ	Çirkab Su Təmizləmə Qurğusu

MÜNDƏRİCAT

1. Ümumi məlumat.....	4
2. ƏMSTQ-nin əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi üzrə açıqlanan sənədlər və təşkilati tədbirlərin icmalı.....	7
3. ƏMSTQ Məsləhətləşmə Tədbirləri və Təşkilati İşlərin İcmalı.....	9
3.1. Məlumatın Açıqlanması Paketi	9
3.2. ƏMSTQ məsləhətləşmə görüşlərinin formatı və yeri	10
3.3. Elanlar	11
4. Məsləhətləşmə Görüşlərinin Xülasəsi	11
5. Məsləhətləşmələrin nəticələri və yekunlar	13
Əlavə 1: ADSEA-nın ƏMSTQ-nin Açıqlanması və Məsləhətləşmə Müddəti Haqqında Elanı	22
Əlavə 2: İCTİMAİ DİNLƏMƏLƏR HAQQINDA BİLDİRİŞLƏRƏ DAİR NÜMUNƏLƏR	23
Əlavə 3: Gəncə ÇSTQ. ƏMSTQ üzrə İctimai Dinləmələrin Gündəliyi: Samux, Gəncə, 4-5 mart, 2026-cı il	24
Əlavə 4: Posterlər (A1).....	25
A. Çirkab Su Təmizləyici Qurğusunun (ÇSTQ) tikintisi üzrə təsirlərin, risklərin, yumşaltma və təkmilləşdirmə tədbirlərinin qiymətləndirilməsinin xülasəsi (İNGİLİS DİLİNDƏ)	25
B. Çirkab Su Təmizləyici Qurğusunun (ÇSTQ) istismarı üzrə təsirlərin, risklərin, yumşaltma və təkmilləşdirmə tədbirlərinin qiymətləndirilməsinin xülasəsi (AZƏRBAYCAN DİLİNDƏ).....	26

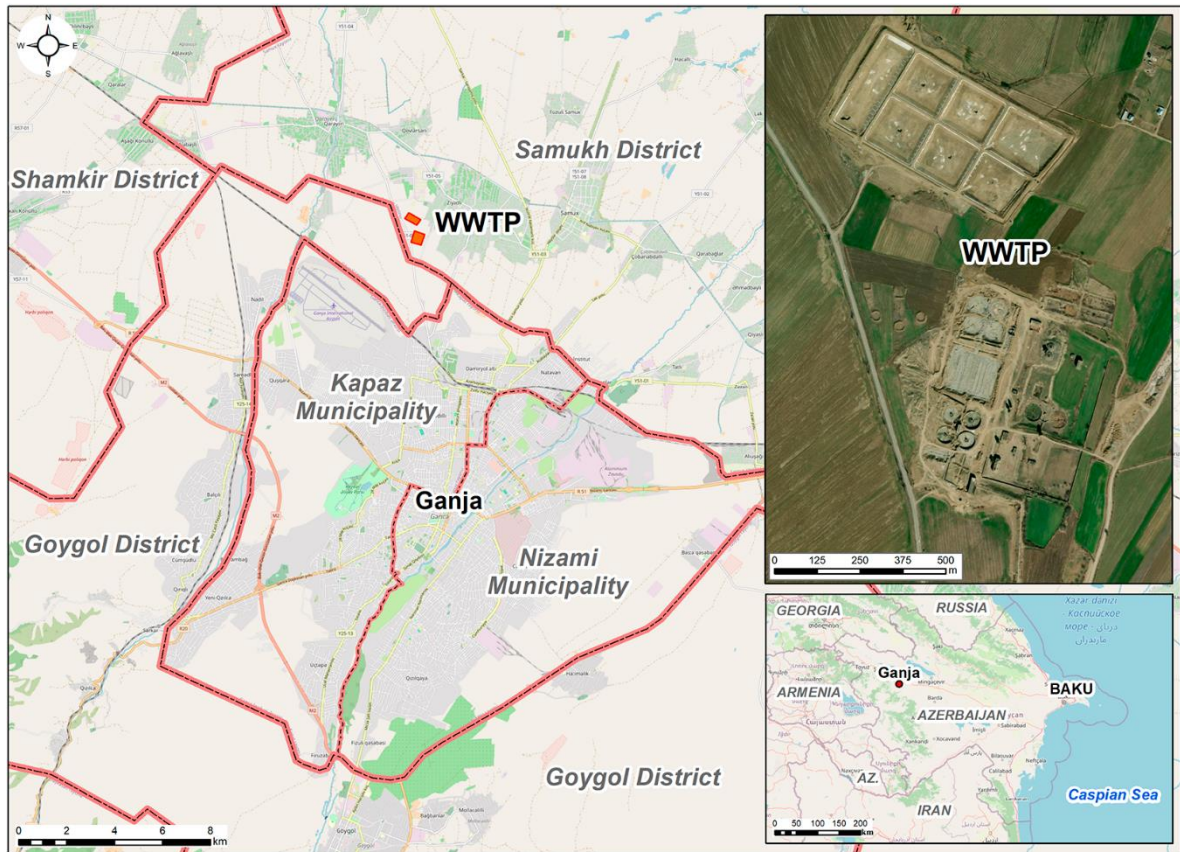
CƏDVƏL VƏ ŞƏKİLLƏRİN SİYAHISI

Cədvəl 1. Əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi üzrə məsləhətləşmə görüşlərinin statistikasını	7
Cədvəl 2. Əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi mərhələsində qaldırılan sualların xülasəsi.....	7
Cədvəl 3. ƏMSTQ məsləhətləşmə görüşlərinin statistikasını	11
Cədvəl 4. ƏMSTQ məsləhətləşmə görüşləri zamanı qaldırılan sualların / məsələlərin xülasəsi və verilən cavablar.....	14
Şəkil 1. Gəncə ÇSTQ sahəsinin yerləşməsi	4
Şəkil 2. ÇSTQ və təmizlənmiş su gölməçələrinin yerləşdiyi sahələr və kənd təsərrüfatında təkrar istifadə mümkün olmadıqda, lilin idarə olunması üçün satın alınacaq əlavə torpaq sahəsinin təklif olunan yeri (mavi kontur).....	5
Şəkil 3. Gəncə ÇSTQ-dən suvarma kanalına və çaya qədər təklif olunan təmizlənmiş su axıtma boru kəmərinin marşrutu	6
Şəkil 4. Layihə ərazisindəki kollektor boru kəmərlərindən müşahidə olunan çirkab su axını (4 mart 2026-cı il).....	13

1. ÜMUMİ MƏLUMAT

Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB), Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinə (ADSEA və ya Şirkət) Gəncə Çirkab Su Təmizləmə Qurğusunun (ÇSTQ) tikintisi üçün maliyyə təmin etməyi nəzərdən keçirir (Layihə).

Təklif olunan ÇSTQ Gəncə şəhərindən 2,3 km şimalda, tikintisinə 1980-ci illərdə başlanılmış, lakin tamamlanmamış mövcud ÇSTQ sahəsində yerləşəcəkdir (**Şəkil 1**). ADSEA-nın mülkiyyətində olan ÇSTQ sahəsinin ümumi ərazisi, hovuz sahələri daxil olmaqla, təxminən 33 hektar təşkil edir. Gücü 400 000 ƏE (Əhali Ekvivalenti) olan ÇSTQ layihə qurğuları üçün tələb olunan ərazi təxminən 15 hektar olacaqdır. Hazırda mövcud obyektlər iki ayrı sahədə yerləşir: şimal hissədə 2020-ci ildə KfW layihəsi çərçivəsində yenidən qurulmuş təmizlənmiş su hovuzları yerləşir; cənub hissədə isə yarımçıq tikilmiş / tərk edilmiş qurğular mövcuddur və həmin sahə ÇSTQ-nin tikintisi üçün nəzərdə tutulmuşdur (**Şəkil 2**).

Mənbə: ƏMSTQ Məsləhətçisi tərəfindən hazırlanıb

Şəkil 1. Gəncə ÇSTQ sahəsinin yerləşməsi

Təmizlənmiş su gölməçələri artıq yeniləndiyi üçün onlar Layihənin tərkib hissəsi deyil. Gəncə şəhərindən ÇSTQ sahəsinə qədər uzanan və KfW layihəsi çərçivəsində inşa edilmiş əsas kanalizasiya kollektoru mövcuddur ki, bu da Layihəyə daxil edilməyib. Dövlət tərəfindən və KfW maliyyələşdirməsi ilə inşa edilmiş mövcud kanalizasiya şəbəkəsi Gəncə çayının hər iki tərəfində şəhər mərkəzini əhatə edir və şəhərin qalan ərazilərinin qoşulması üçün layihə hazırlanıb¹.

ÇSTQ sahəsi Samux rayonunun Ziyadlı bələdiyyəsinin ərazisində yerləşir. Sahə müxtəlif məsafələrdə yaşayış məntəqələri ilə əhatə olunub (**Şəkil 1**). Ziyadlı kəndi ən yaxın məntəqədir; onun ən yaxın tikilisi ÇSTQ sahəsindən 300 m şimal-şərqdə, təmizlənmiş su gölməçələrindən isə 125 m məsafədə yerləşir (**Şəkil 2**). İstixana kəndi ÇSTQ-dən 1 km şimalda yerləşir və təmizlənmiş suyun axıdılması borusunun qismən onun yolundan keçməsi

¹ SWECO, 2024. Gəncə Su və Çirkab Su Texniki-İqtisadi Əsaslandırmasının Yenilənməsi, Texniki-İqtisadi Əsaslandırma Hesabatı.

planlaşdırılır. Digər yaxın kənd Sərkər kəndidir (şərqə tərəf 600 m). Ərazidəki digər kəndlər ÇSTQ/gölməçə sahəsindən daha uzaqda yerləşir: Qovlarsarı (şimala tərəf 1,9 km), Əliməmmədli (qərbbə tərəf 2,2 km) və Qarayeri (şimal-qərbbə tərəf 2,3 km).

ÇSTQ-də istehsal olunacaq lilin idarə edilməsi üçün əlavə sahə tələb oluna bilər. Əgər lil kənd təsərrüfatında təkrar istifadə edilə bilməzsə, lilin 5 ilə qədər saxlanması üçün daha böyük saxlama sahəsinə – təxminən 16 ha torpaq sahəsinə ehtiyac duyulur. Hazırkı sahədə yalnız 4,4 ha ərazi mövcud olduğundan, lilin uzunmüddətli saxlanması üçün əlavə 11,6 ha torpaq sahəsi satın alınmalıdır (**Şəkil 2**).

Mənbə: Google Maps məlumatları və SWECO 2024-ə əsasən əlavə torpaq sahəsinin konturları istifadə edilməklə Məsləhətçi tərəfindən hazırlanıb ²

Şəkil 2. ÇSTQ və təmizlənmiş su gölməçələrinin yerləşdiyi sahələr və kənd təsərrüfatında təkrar istifadə mümkün olmadıqda, lilin idarə olunması üçün satın alınacaq əlavə torpaq sahəsinin təklif olunan yeri (mavi kontur)

ADSEA təmizlənmiş çirkab sularının kənarlaşdırılmasının müxtəlif yollarını araşdırıb. Kənd təsərrüfatında təkrar istifadə məqsədilə, vegetasiya dövründə təmizlənmiş suyun suvarma kanalına nəql edilməsi üçün axıtma borusunun tikintisi planlaşdırılır. Qeyri-vegetasiya dövründə isə təmizlənmiş su Qoşqarçay çayına axıdılacaq. 2016-cı il ƏMTQ sənədində təmizlənmiş suyun 8 km məsafədə yerləşən çaya ötürülməsi təklif edilirdi. Lakin, ÇSTQ-nin mövcud təmizlənmiş su gölməçələrindən başlayan boru kəmərinin istifadəsini nəzərdə tutan daha qısa marşrut təklif olunmuş və təsdiq edilmişdir (**Şəkil 3**). Bu boru kəməri kənd təsərrüfatı torpaqlarından keçən köhnə drenaj yolu ilə gedəcək, İstixana kəndindən keçəcək, daha çox əkin sahələrini kəsərək Şəmkir suvarma kanalına çatacaq. Daha sonra o, kanal

² Həmin mənbə.

boyunca uzanacaq, Qovlarsarı kəndi yaxınlığında kanalı keçəcək və Qarayeri kəndinə qədər davam edəcək ki, burada təmizlənmiş su Qoşqarçay çayına axıdılacaqdır.

Şəkil 3. Gəncə ÇSTQ-dən suvarma kanalına və çaya qədər təklif olunan təmizlənmiş su axıtma boru kəmərinin marşrutu³

ÇSTQ Layihəsi AYİB-in 2019-cu il Ətraf Mühit və Sosial Siyasətinə uyğun olaraq "A" kateqoriyasına aid edilib. Bu o deməkdir ki, təklif olunan Layihə və onunla əlaqəli infrastrukturun rəsmiləşdirilmiş və iştirakçı Ətraf Mühit və Sosial Təsirin Qiymətləndirilməsinin (ƏMSTQ) aparılması tələb olunur. Daha sonra, ƏMSTQ sənədləri minimum 120 gün müddətinə ictimaiyyətə açıqlanmalı və bu müddət ərzində məsləhətləşmələr keçirilməlidir.

Ətraf mühit və sosial (ƏMS) məsləhətçi şirkətlər konsorsiumuna – "Ecoline International" (Bolqarıstan), "Integra Consulting" (Çexiya) və "Crowe LTD" (Azərbaycan) ("Məsləhətçi")⁴ - ƏMSTQ və əlaqəli ƏMS sənədlərinin hazırlanması tapşırılmışdır. Bu proses zamanı Əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi hesabatı (Scoping Report) və Tərəfdaşların Cəlb edilməsi Planı (TCEP) hazırlanmış və **2025-ci ilin may ayından avqust ayına** qədər maraqlı tərəflərlə müzakirə edilmişdir. Daha sonra, ƏMSTQ hesabatı, Ətraf Mühit və Sosial İdarəetmə Planı (ƏMSİP), Ətraf Mühit və Sosial Fəaliyyət Planı (ƏMSFP), Köçürmə Çərçivəsi (KÇ) və əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi üzrə məsləhətləşmələrin nəticələrini əks etdirən yenilənmiş TCEP-dən ibarət ƏMSTQ paketi hazırlanmış və 15 dekabr 2025-ci il tarixində açıqlanmışdır. Bundan sonra, sənədlər 2025-ci ilin dekabrından 2026-cı ilin aprelinə qədər maraqlı tərəflərlə müzakirə edilmişdir.

Bu ƏMSTQ İctimai Məsləhətləşmə Hesabatı, maraqlı tərəflərin rəylərini və ƏMSTQ sənədlərinin açıqlanması dövründə həyata keçirilən cəlb etmə fəaliyyətlərini sənədləşdirmək və ümumiləşdirmək üçün hazırlanmışdır. Hesabat həmçinin 2-ci Fəsilə təqdim olunan əhatə

³ Həmin mənbə.

⁴ Konsorsiuma "Ecoline International Ltd." (Bolqarıstan), "Integra Consulting Ltd." (Çexiya) və "ABAK-Az Crowe Ltd." (Azərbaycan) daxildir

dairəsinin müəyyənləşdirilməsi məsləhətləşmələrinin əsas nəticələrinə qısa baxış təqdim edir.

2. ƏMSTQ-NIN ƏHATƏ DAİRƏSİNİN MÜƏYYƏNLƏŞDİRİLMƏSİ ÜZRƏ AÇIQLANAN SƏNƏDLƏR VƏ TƏŞKİLATI TƏDBİRLƏRİN İCMALI

30 may 2025-ci il tarixində ƏMSTQ-nin əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi hesabatı və TCEP daxil olmaqla, sənədlər paketi həm Azərbaycan, həm də ingilis dillərində ictimaiyyətə açıqlanmışdır. 30 günlük açıqlama müddəti barədə elan həmin tarixdə ADSEA-nın internet saytında Azərbaycan dilində dərc edilmişdir. Əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi üzrə sənədlərin çap olunmuş nüsxələri aşağıdakı məkanlarda ictimaiyyət üçün əlçatan edilmişdir: Kəpəz Bələdiyyəsi (Kəpəz rayonu, Xətai prospekti 101, Gəncə, Azərbaycan), Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti (AZ2000, Heydər Əliyev meydanı, inzibati bina, Gəncə), Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Şah İsmayıl Xətai, AZ2011, Gəncə), Samux Rayon İcra Hakimiyyəti (AZ-5100, Heydər Əliyev prospekti, Samux şəhəri, Samux rayonu) və Ziyadlı Bələdiyyəsi (Ziyadlı kəndi, Samux rayonu). Ümumilikdə, əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi üzrə yeddi məsləhətləşmə görüşü keçirilmişdir.

Cədvəl 1. Əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi üzrə məsləhətləşmə görüşlərinin statistikasısı

№	Tarix	Respondentlər	İştirakçıların sayı ⁵	
			Kişilər	Qadınlar
Gəncə				
1	04.06.2025	Azərbaycan Texnologiya Universitetində akademik dairələrin nümayəndələri ilə əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi üzrə məsləhətləşmələr	8	20
2	05.06.2025	QHT nümayəndələri ilə görüş	6	6
Samux rayonu: yerli sakinlərlə əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi üzrə məsləhətləşmə görüşləri:				
3	31.07.2025	Ziyadlı kəndi	34	12
4	31.07.2025	İstixana kəndi	6	9
5	31.07.2025	Sərkar kəndi	8	12
6	01.08.2025	Qovlarsarı kəndi	9	5
7	02.08.2025	Qarayeri kəndi	7	9
		Cəmi: 151 nəfər	78	73

Cədvəl 2. Əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi mərhələsində qaldırılan sualların xülasəsi

Sonrakı mərhələdə dəqiqləşdirilməsi tələb olunan suallar mavi rənglə qeyd edilmişdir. Bir neçə görüşdə qaldırılan oxşar suallar bir bənddə birləşdirilmişdir.

№	Mövzu	İştirakçılar tərəfindən qaldırılan əsas suallar / məsələlər	Məsləhətçinin cavabları
1.	Ətraf mühit və biomüxtəlifliyə təsir	<ul style="list-style-type: none"> Kənd təsərrüfatı, ətraf mühit və biomüxtəlifliyə potensial mənfi təsirlər; Çirkab sularının sızması nəticəsində artezian quyu sularına təsir; Açıq kanalizasiya suları ilə 	<ul style="list-style-type: none"> Ekspertlər torpaq, hava keyfiyyəti, biomüxtəliflik və sağlamlığa olan ƏMS təsirlərini qiymətləndirirlər. Yerli biomüxtəlifliyi araşdırmaq üçün milli məsləhətçi, biomüxtəlifliyə təsiri qiymətləndirmək üçün işə beynəlxalq məsləhətçi cəlb edilib. Nəticələr ƏMSTQ hesabatında və ƏMSİP-də açıqlanacaq.

⁵ Məsləhətçinin nümayəndələri daxil olmaqla.

№	Mövzu	İştirakçılar tərəfindən qaldırılan əsas suallar / məsələlər	Məsləhətçinin cavabları
		çirklənmiş torpaqların rekultivasiyası planları; Təmizlənmiş lilin təkrar istifadəsinin idarə edilməsi və təhlükəsizliyi.	<ul style="list-style-type: none"> Müasir ÇSTQ texnologiyası çirkab sularının sızmasının qarşısını alacaq və yeraltı suları qoruyacaqdır. Ətraflı texniki həllər mühəndis layihələndirmə mərhələsində (2027) işlənib hazırlanacaq və qiymətləndiriləcəkdir. Hazırda açıq kanalın təsirinə məruz qalmış torpaqların rekultivasiyası planlaşdırılmasa da, yekun ƏMSTQ-yə tövsiyələr daxil ediləcək; açıq kanal boru kəməri ilə əvəz olunacaq; Lilin tərkibində qida maddələri (P, N) var və digər toksiklik riskləri məhdud olarsa, gübrə kimi istifadə edilə bilər. Lilin təhlükəsiz idarə olunması və təkrar istifadəsi ətraflı mühəndis layihələndirməsi zamanı (2027) qiymətləndiriləcəkdir.
2.	Qoxuya nəzarət və sanitariya zonaları	<ul style="list-style-type: none"> Mövcud qurğuda əsas problem olan kəskin qoxuların aradan qaldırılması üçün tədbirlər. Sanitariya mühafizə zonasının (SMZ) ölçüsü və onun yaxınlıqdakı mülkiyyətlərə təsiri. 	<ul style="list-style-type: none"> Müasir texnologiya, stabil istismar və müəyyən edilmiş SMZ qoxu riskini minimuma endirəcək. Mövcud açıq kanalizasiya kanalını əvəz edəcək kollektor boru kəməri də qoxu riskini azaldacaqdır. SMZ-nin ölçüsü hesablanacaq; təsire məruz qalan mülkiyyət sahibləri məlumatlandırılacaq və onlara uyğun olaraq kompensasiya və ya köçürülmə prosedurları barədə məlumat veriləcəkdir.
3.	Texniki layihə və güc	<ul style="list-style-type: none"> ÇSTQ-nin gündəlik təmizləmə gücü və layihələndirmə standartları. Yağış sularının inteqrasiyası və pik yüklərin idarə olunması. Təmizləmə texnologiyası və laboratoriya quraşdırılması barədə təfərrüatlar. 	<ul style="list-style-type: none"> Gücü (95,000–120,000 m³/gün) proqnozlaşdırılan artım ehtiyaclarını qarşılıyır. Yağış suları kanalizasiya sistemindən kənarlaşdırılır ki, pik yağıntılar zamanı ÇSTQ həddindən artıq yüklənməsin. Stansiyada müasir üçmərhələli proses (mexaniki, bioloji və təkrar təmizləmə) tətbiq olunur. Ətraflı mühəndis layihələndirməsinin 2027-ci ildə başa çatdırılması gözlənilir. Suyun keyfiyyətinə nəzarət milli qaydalara uyğun olaraq akkreditə olunmuş laboratoriyalar tərəfindən həyata keçiriləcəkdir.
4.	Layihə müddəti və maliyyələşmə	<ul style="list-style-type: none"> Layihənin maliyyələşdirilməsi (növu və məbləği) və tikinti qrafiki. AYİB-in "Yaşıl Şəhərlər" Layihəsi ilə əlaqə. 	<ul style="list-style-type: none"> AYİB tərəfindən 35 milyon avro məbləğində dövlət zəmanətli kredit hesabına maliyyələşdirilir. Tikintinin 2029-cu ildə başa çatdırılması planlaşdırılır. Layihə "Gəncə Yaşıl Şəhər Fəaliyyət Planı"nın (YŞFP) əsas tərkib hissəsidir.
5.	Sahə seçimi və torpaqdan istifadə	<ul style="list-style-type: none"> ÇSTQ-nin mövcud kənd təsərrüfatı torpaqlarında yerləşdirilməsinin əsaslandırılması. Yeni ÇSTQ üçün Ziyadlı kəndi yaxınlığındakı sahənin daha uzaq alternativlərlə müqayisədə seçilmə səbəbi. 	<ul style="list-style-type: none"> Sahə hələ 1960-cı illərdə təmizləyici qurğu üçün ayrılmışdı; lakin hazırda torpağın bir hissəsi kənd təsərrüfatı üçün istifadə edilir. Qiymətləndirmə çərçivəsində təsirləri minimuma endirmək və ehtiyac olduqda kompensasiya vermək üçün cari torpaq istifadəsi, fermerlərin gəlirləri və infrastruktur təhlil edilir. Məkan hökumət tərəfindən seçilib və dəyişdirilə bilməz; Layihə mövcud sahəni

No	Mövzu	İştirakçılar tərəfindən qaldırılan əsas suallar / məsələlər	Məsləhətçinin cavabları
			bərpa edəcək və keçmişdən qalan problemləri həll edəcəkdir.
6.	Suvarma və suyun təkrar istifadəsi	<ul style="list-style-type: none"> Su qıtlığı və çirklənmə problemlərini həll etmək üçün təmizlənmiş suyun suarmada istifadəsinin faydaları. Kənd təsərrüfatı üçün "texniki təmiz" suyun təhlükəsizliyi və normativlərə uyğunluğu. 	<ul style="list-style-type: none"> Təmizlənməmiş suyun axıdılması dayandırılacaq. Milli standartlara cavab vermək şərtiylə, təmizlənmiş su suarmada təhlükəsiz istifadə edilə bilər. Bölüşdürülməni ADSEA idarə edəcək. Təmizlənmiş çirkab suları suvarma və balıqçılıq üçün təhlükəsiz olacaq, toksik maddələrdən və zərərli bakteriyalardan təmizlənərək yerli kənd təsərrüfatı üçün etibarlı resurs yaradacaqdır.
7.	Sosial-iqtisadi faydalar və icma	<ul style="list-style-type: none"> İqtisadi faydalar (iş yerləri, torpaq istifadəsi) və gündəlik həyata, yerli iqtisadiyyata təsirlər. Qərar qəbulunda icmanın rolu. Tikinti təsirlərinin (səs-küy, infrastrukturun zədələnməsi) azaldılması. ÇSTQ-nin daha təxirəsalınmaz sosial ehtiyaclarla müqayisədə prioritet olmaması. 	<ul style="list-style-type: none"> Layihə sabit, uzunmüddətli iş yerləri yaradacaq və çirkab sularına məruz qalma riski olmayan kənd təsərrüfatı məhsulları üçün bazarlar açmaqla yerli iqtisadiyyatı inkişaf etdirəcək. İcmanın rəyi mühümdür; rəylər milli menecerlərə və AYİB-ə təqdim olunacaq. Tikinti standartları və müasir texnologiya səs-küyü və infrastrukturla bağlı riskləri minimuma endirəcək. ÇSTQ ekoloji və sağlamlıq problemlərini həll etməklə yanaşı, icmanın daha geniş inkişafına doğru ilk addım kimi qiymətləndirilir.
8.	Maraqlı tərəflərin məsuliyyəti	<ul style="list-style-type: none"> Yeni sənaye sahələrindən yarana biləcək potensial çirklənmənin idarə edilməsi və system üçün müştərek məsuliyyət. 	<ul style="list-style-type: none"> Təmizləmə texnologiyası suvarma standartlarına cavab vermək üçün cari parametrlər əsasında layihələndiriləcək. Maraqlı tərəflər ÇSTQ-nin qeyri-optimal işləməsindən xəbər verən çoxu hallarını bildirməklə mühüm rol oynaya bilərlər.
9.	Təmizlənməmiş suyun qeyri-qanuni paylaşması	<ul style="list-style-type: none"> ÇSTQ ərazisindən çıxan təmizlənməmiş suyun yerli sakinlərə, ehtimal ki, qeyri-rəsmi və ya tənzimlənməyən yollarla satıldığına dair əlamətlər var. Bu fəaliyyətin hüquqi statusu yoxlanılmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> 2025-ci ilin avqustunda keçirilən əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi görüşündən sonra təmizlənməmiş suyun icazəsiz satışı dayandırıldı. Lakin hazırda kollektor boru kəmərinin quraşdırılması ilə əlaqədar böyük həcmdə təmizlənməmiş su axıdılır ki, bu da lokal daşqınlara səbəb olur. Nəticədə, suyun dövlət tərəfindən tənzimlənən suvarma suyundan xeyli ucuz qiymətə təklif edilməsi səbəbindən yaranan tələbatla satış yenidən bərpa olunub.

3. ƏMSTQ MƏSLƏHƏTLƏŞMƏ TƏDBİRLƏRİ VƏ TƏŞKİLATI İŞLƏRİN İCMALI

3.1. Məlumatın Açıqlanması Paketi

ƏMSTQ məlumatın açıqlanması paketi 15 dekabr 2025-ci il tarixində ingilis və Azərbaycan dillərində təqdim edilmişdir. Bura aşağıdakı altı sənəd daxildir:

- Ətraf Mühitə və Sosial Sahəyə Təsirin Qiymətləndirilməsi Hesabatı ("ƏMSTQ");
- Ətraf Mühitə və Sosial İdarəetmə Planı ("ƏMSİP");
- Qeyri-Texniki Xülasə ("QTX");
- Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi Planı ("MTCP");

- Köçürülmə Çərçivəsi ("KÇ");
- Ətraf Mühit və Sosial Fəaliyyət Planı ("ƏMSFP").

120 günlük açıqlama müddəti haqqında elan (ingilis və Azərbaycan dillərində) 15 dekabr 2025-ci il tarixində ADSEA-nın (Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi) rəsmi veb-saytında (<https://adsea.gov.az/page/ganja-city-project-ebd>) dərc edilmişdir. Bununla paralel olaraq, AYİB (Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı) məlumatın açıqlanmasını öz veb-saytında <https://www.ebrd.com/home/work-with-us/projects/psd/55197.html#customtab-9c5bb67026-item-e7c8a738f4-tab>. elan etmişdir.

QTX (Qeyri-Texniki Xülasə) və MTCP (Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi Planı) sənədlərinin çap olunmuş versiyaları ictimaiyyət üçün aşağıdakı ünvanlarda əlçatan edilmişdir:

- Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti;
- Samux Rayon İcra Hakimiyyəti;
- ADSEA-nın Gəncə Regional bölməsi;
- Kəpəz bələdiyyəsi;
- Azərbaycan Texnologiya Universiteti (kitabxana);
- Ziyadlı bələdiyyəsi.

3.2. ƏMSTQ məsləhətləşmə görüşlərinin formatı və yeri

3.2.1. İctimai dinləmələr

İctimai dinləmələr aşağıdakı ünvanlarda keçirilmişdir (**Cədvəl 3**):

- Samux şəhəri, Heydər Əliyev meydanı, Samux Rayon İcra Hakimiyyətinin binasındakı konfrans zalı, 4 mart (saat 10:00 - 13:00);
- Gəncə şəhəri, 5 mart (saat 10:00 - 13:00), Ü. Hacıbəyov küç. 76 ünvanında yerləşən "İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatı Xidməti" Publik Hüquqi Şəxsini Gəncə idarəsinin ("Sukanal") konfrans zalı.

Samux və Gəncədə keçirilən ictimai dinləmələr 1,5 - 2 saat davam etmişdir. Görüşlərin gündəliyi əlavə olunub (**Əlavə 3**).

3.2.2. Yaşayış məntəqələrində qeyri-formal görüşlər

Təsirə məruz qalan maraqlı tərəflərin iştirakını asanlaşdırmaq məqsədilə kəndlərdəki yerli çayxanalarda iki qeyri-formal görüş təşkil edilmişdir (**Cədvəl 3**):

- 4 mart, saat 19:00, Ziyadlı kəndi, Ziyad xan küçəsi, çayxana;
- 5 mart, saat 18:00, Qarayeri kəndi, "Olimpik" çayxanası (kənd mərkəzindəki körpünün üstündə).

Görüşlər sakinlərin iş saatlarından sonra iştirak edə bilməsi üçün axşam saatlarına təyin edilmişdir. Hər bir görüş təxminən 1,5 saat davam etmişdir. Bu görüşlərdə rəsmi təqdimatlar keçirilməmiş, məlumatlar açıq söhbət formatında təqdim edilmişdir. Bütün iştirakçılar suallar verərək və şərhlər bildirərək müzakirələrdə fəal iştirak etmişlər.

Təəssüf ki, yerli mədəni normalar qadınların rəsmi müəssisələrdən kənar bu cür ictimai yerlərdə iştirakını məhdudlaşdırdığı üçün çayxanalardakı qeyri-formal görüşlərdə yalnız kişilər iştirak etmişdir. Qadınların iştirakını təmin etmək üçün (çayxanalara ekvivalent) başqa əlverişli alternativ məkanlar olmasa da, qadınlar rəsmi görüşlərdə iştirak edə bilməmiş və etmişlər.

Cədvəl 3. ƏMSTQ məsləhətləşmə görüşlərinin statistikas

№	Tarix	Respondentlər	İştirakçıların sayı ⁶	
			Kişilər	Qadınlar
Gəncə				
1	05.03.2026	Gəncə şəhəri	18	8
Samux rayonu				
2	04.03.2026	Samux şəhəri	49	8
3	04.03.2026	Ziyadlı kəndi	28	-
4	05.03.2026	Qarayeri kəndi	27	-
		Cəmi: 138 nəfər	122	16

3.3. Elanlar

T Layihə ərazisindəki yaşayış məntəqələrində planlaşdırılan məsləhətləşmə görüşləri aşağıdakı vasitələrlə elan edilmişdir::

- Altı regional QHT-yə rəsmi dəvət məktubları göndərilmişdir: "Təmas" Regional İnkişaf İctimai Birliyi; "Gəncə Avro-Atlantik Məlumat Mərkəzi" İctimai Birliyi; "Sahibkar Qadınlar" İctimai Birliyi; "Təhsilli Gələcək" Təhsilin İnkişafı İctimai Birliyi; Gəncə Regional İqtisadi Məsləhət Mərkəzi; "İrşad" Gəncə: Təşəbbüslərin İnkişafı Mərkəzi (CDI).
- ADSEA-nın veb-saytı vasitəsilə: (<https://adsea.gov.az/page/ganja-city-project-ebrd>) (Əlavə 1); və
- İcma nümayəndəliklərində və ictimai yerlərdə (Ziyadlı, Qarayeri, Qovlarsarı, Sərkər, İstixana) ictimai dinləmələr haqqında bildirişlər vasitəsilə (Əlavə 2)

Görüşlərə hazırlıq aşağıdakıları tələb etmişdir:

- 2026-cı ildə məlumatların açıqlanması və ictimai dinləmələr üçün müvafiq icazənin alınması. Dinləmələr üçün icazə məktubu 16 yanvar 2026-cı ildə alınmışdır; 3 mart 2026-cı ildə əlavə təsdiq tələb olunmuş və 4 mart 2026-cı il səhər saatlarında əldə edilmişdir;
- Yerli komanda Gəncəyə sahə səfəri (22-24 yanvar 2026-cı il) həyata keçirmiş, burada Gəncə şəhəri, Samux rayonu və təsirə məruz qalan yaşayış məntəqələrinin yerli icra hakimiyyəti orqanları və bələdiyyələri ilə beş görüş keçirilmişdir. Açıqlanan sənədlərin çap versiyaları paylanmış, ictimai görüşlərin tarixləri və yerləri razılaşdırılmışdır.

4. MƏSLƏHƏTLƏŞMƏ GÖRÜŞLƏRİNİN XÜLASƏSİ

İştirakçılar ÇSTQ (Çirkab Su Təmizləmə Qurğusu) ilə bağlı geniş spektrli suallar və narahatlıqlar qaldırmışlar. Bura potensial ekoloji və sosial təsirlər, eləcə də yerli icmalar üçün gözlənilən faydalar, o cümlədən məşğulluq imkanları və suvarma üçün təmizlənmiş suyun mövcudluğu daxildir.

Əsas mövzulardan biri **Layihənin miqyası və dizaynı** olmuşdur. Bura əhalinin artımını və mövcud kanalizasiya şəbəkəsindəki boşluqları nəzərə alaraq Layihənin gələcək tələbatı ödəmə qabiliyyəti daxildir. İştirakçılar həmçinin yağış suları və çirkab su axınının artması barədə soruşmuşlar. Layihənin qrafiki, o cümlədən satınalma, tikinti və icra mərhələləri ilə bağlı da suallar verilmişdir..

Ekoloji narahatlıqlar əsasən kənd təsərrüfatı və qoxu məsələlərinə yönəlmişdir. ÇSTQ-nin kənd təsərrüfatı torpaqlarına yaxınlığı və bunun Avropa bio-sertifikatının alınmasına potensial təsiri ilə bağlı narahatlıqlar ifadə olunmuşdur. Belə ki, bu sertifikat sənaye müəssisələrinin ən azı 100–150 metr məsafədə yerləşməsinə tələb edə bilər ki, bu da torpaqdan istifadə ilə bağlı

⁶ Məsləhətçinin nümayəndələri daxil olmaqla.

münaqişələrə səbəb ola bilər. İştirakçılar həmçinin Layihənin regionda bərk məişət tullantılarının idarə olunması məsələsini həll edib-etməyəcəyini sualı verilmişdir.

Digər mühüm mövzu təmizlənmiş çirkab sularının, xüsusən də **suvarma üçün təkrar istifadəsi** olmuşdur. İcma üzvləri təmizlənmiş suyun yerli kənd təsərrüfatına dəstək ola biləcəyini və yaxınlıqdakı kəndlərdə su qıtlığını azalda biləcəyini qeyd etmişlər.

Torpaqla bağlı məsələlər, o cümlədən ÇSTQ-nin yeri, torpaq mülkiyyəti, potensial torpaq alınması və sanitariya-mühafizə zonasının (SMZ) yaradılması müzakirə edilmişdir. Sakinlər SMZ daxilindəki evlərin təsirə məruz qalıb-qalmayacağı və hansı köçürülmə tədbirlərinin tətbiq olunacağı barədə aydınlıq gətirilməsini istəmişlər.

İştirakçılar **yerli məşğulluq imkanlarına** böyük maraq göstərərək, tikinti və istismar mərhələlərində yaradılan iş yerlərinin yerli sakinlər üçün əlçatanlığı barədə soruşublar.

İştirakçılar **maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinin**, şəffaf qərar qəbulunun və Layihənin layihələndirilməsi və icrası zamanı icma rəylərinin nəzərə alınmasının vacibliyini vurğulayıblar.

Samuxdakı görüşün sonunda sakinlər keçmiş ÇSTQ-dən (Çirkab Su Təmizləmə Qurğusu) şimalda yerləşən durultma gölməçələrinin yaxınlığındakı kollektor boru kəmərlərindən yeni çirkab sularının axıdılmasını sübut edən video materiallar təqdim ediblər. Onlar bildiriblər ki, axıntı ötən il başlayıb və ilkin olaraq yaşayış mülklərinin və qəbiristanlığın subasmasına səbəb olub. Subasmanın qarşısını almaq üçün səlahiyyətli orqanlar çirkab sularının istiqamətini dəyişmək məqsədilə drenaj kanalı qazıblar. Lakin yönləndirilmiş axının son boşalma yeri qeyri-müəyyən olaraq qalır. Həmçinin qeyd edilib ki, əvvəllər çirkab su axıdılması vaxtaşırı (epizodik) xarakter daşıyırdısa, indi bu proses davamlıdır və bu da axıdılan suyun həcmının potensial artımını göstərir. Mövcud məlumata əsasən, belə görünür ki, təmizlənməmiş çirkab suları suvarma kanallarına yönləndirilir. ƏMSTQ (Ətraf Mühitə və Sosial Sahəyə Təsirin Qiymətləndirilməsi) komandası məsələni daha dərinəndən araşdırmağı və ƏMSTQ-nin baza vəziyyəti bölməsinə ətraflı təsviri daxil etməyi öhdəsinə götürüb. ÇSTQ ərazisində çirkab sularının axıdılması şəraitini qiymətləndirmək üçün 4 mart 2026-cı il tarixində sahə səfəri həyata keçirilib. Araşdırmanın nəticələri və müvafiq yumşaltma tədbirləri həm ƏMSTQ, həm də ƏMSİP (Ətraf Mühitə və Sosial İdarəetmə Planı) sənədlərində öz əksini tapacaq.

Şəkil 4. Layihə ərazisindəki kollektor boru kəmərlərindən müşahidə olunan çirkab su axını (4 mart 2026-cı il)

4 mart 2026-cı il tarixində həyata keçirilən sahə səfəri zamanı ƏMSTQ (Ətraf Mühitə və Sosial Sahəyə Təsirin Qiymətləndirilməsi) komandası ADSEA-ya məxsus iki torpaq sahəsi arasındakı ərazidə qoyun otaran bir çobanla müsahibə aparıb. O, torpağın gələcəyi və ADSEA-nın həmin sahəni geri almaq (satin almaq) niyyətində olub-olmaması ilə bağlı aydınlıq gətirilməsini xahiş edib.

Məlumatın açıqlanması müddətində ADSEA-ya maraqlı tərəflərdən ƏMSTQ paketi sənədləri ilə bağlı hər hansı yazılı və ya telefon vasitəsilə sorğu yaxud şərh daxil olmayıb.

5. MƏSLƏHƏTLƏŞMƏLƏRİN NƏTİCƏLƏRİ VƏ YEKUNLAR

Məsləhətçinin nümayəndələri konsultasiya zamanı qaldırılan bütün sualları və şərhləri cavablandırılıblar.

Cədvəl 4-də 120 gün ərzində (15 dekabr 2025-ci ildən 15 aprel 2026-cı ilədək) açıqlanmış qaralama ƏMSTQ paketi üzrə keçirilən altı məsləhətləşmə görüşünün nəticələri ümumiləşdirilir. Cədvəldə, həmçinin əlavə məlumatlar, maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinə cavab olaraq görülən Layihə tədbirləri və yenilənmiş ƏMSTQ sənədlərinin müvafiq bölmələrinə istinadlar yer alır. İctimai məsləhətləşmələrdən gələn rəylər daxil edildikdən sonra yenidən işlənmiş ƏMSTQ paketi Layihənin MTCP-nə (Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi Planı) uyğun olaraq yenidən açıqlanacaqdır.

Bu bölmənin sonunda gələcəkdə konkret məsələlərə uyğunlaşdırılmış cəlb edilmə fəaliyyətləri üçün tövsiyələr təklif olunur.

Cədvəl 4. ƏMSTQ məsləhətləşmə görüşləri zamanı qaldırılan sualların / məsələlərin xülasəsi və verilən cavablar

	Qaldırılan əsas məsələlər	ADSEA, ƏMSTQ Məsləhətçisi və ya Kredit Təşkilatlarının ilkin cavablarının xülasəsi	Cəlb edilməyə cavab olaraq əlavə məlumatlar və Layihə fəaliyyətləri	Yenilənmiş ƏMSTQ sənədlərindəki dəyişikliklərə istinadlar
1. Gəncə, 5 mart 2026				
1.1	Stansiyanın tikintisi həm Gəncə, həm də Samux üçün planlaşdırılır, yoxsa yalnız Gəncə üçün?	Kanalizasiya sistemi Gəncə şəhəri üçün planlaşdırılır.	Layihə haqqında daha ətraflı məlumat ƏMSTQ Hesabatının 2-ci fəslində "Layihənin təsviri" (səh. 14–34) və daha qısa formada QTX-də (səh. 5–7) təqdim olunur.	ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.
1.2	Gəncənin bir çox hissələrində (həm köhnə, həm də yeni yaşayış massivləri) kanalizasiya xətləri yoxdur və quyulardan istifadə olunur. Gələcək sistem, xüsusən də əhalinin artımını nəzərə alaraq, artan tələbatı ödəyəcəkmi?	Bəli. Gəncənin hazırkı əhalisi 330.000 nəfərdən çoxdur. 2040-cı ilə qədər bu rəqəmin 400.000–450.000-ə çatacağı proqnozlaşdırılır. Artan su axınına qarşılaşmaq üçün bu proqnozlar müəssisənin layihələndirilməsi və planlaşdırılması mərhələsində nəzərə alınacaqdır.		ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.
1.3	Sistemə yağış suları üçün drenaj daxil ediləcəkmi?	Azərbaycanda yağış suları və məişət çirkab suları eyni şəbəkəyə axıdılır. Yağış suları təmizləyici qurğuya yönləndiriləcək.		ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.
1.4	Satınalmaların nə vaxt başlayacağı gözlənilir?	İki Layihə mövcuddur. Birinci Layihə (~35 milyon avro) üzrə imzalanma hələ gözlənilmədiyi üçün tam başlamayıb. Qurğunun tikintisini nəzərdə tutan ikinci Layihə isə qiymətləndirmə mərhələsindədir. Birinci Layihənin imzalanması 2026-cı ilin birinci yarısında gözlənilir. ADSEA tərəfindən yerinə yetirilməli olan şərtlərdən asılı olaraq, satınalma fəaliyyətləri bu ilin sonunda və ya potensial olaraq gələn il başlaya bilər.	ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.	
1.5	Ərazidə məhsul ixrac edən istixanalar var. Bio-sertifikatlar (Avropa və digər bazarlar üçün tələb olunur) almaq üçün 100-150 metr radiusda heç bir sənaye müəssisəsi olmamalıdır. Təmizləyici qurğudan gübrə istehsalı sənaye fəaliyyəti hesab olunur. Bu radiusdakı kənd	Layihə detallandırıldıqdan sonra geoloji və topoqrafik tədqiqatlar aparılacaq, həm Gəncə, həm də Samux icra hakimiyyətlərinin nümayəndələri ilə görüşlər keçiriləcək. İcra hakimiyyətlərinin bu mühüm məsələni həmin görüşlərdə vurğulayacağı gözlənilir.	Detallı mühəndislik mərhələsində baş plan və digər mühəndislik qərarları yekunlaşdırılacaq (2027-ci ilə planlaşdırılır). Sanitariya-Mühafizə Zonası (SMZ) bütün təsir mənbələrinin faktiki yerləşməsi nəzərə alınmaqla bu	ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.

	Qaldırılan əsas məsələlər	ADSEA, ƏMSTQ Məsləhətçisi və ya Kredit Təşkilatlarının ilkin cavablarının xülasəsi	Cəlb edilməyə cavab olaraq əlavə məlumatlar və Layihə fəaliyyətləri	Yenilənmiş ƏMSTQ sənədlərindəki dəyişikliklərə istinadlar
	təsərrüfatı istehsalçıların hüquqları necə qorunacaq?		əsasda müəyyən ediləcək. SMZ daxilində heç bir kənd təsərrüfatı istehsalına icazə verilməyəcək; lakin təhlükəsiz və təmiz kənd təsərrüfatı məhsulları SMZ-dən kənar istehsal oluna bilər. Bax: yarım bölmə 3.2.	
1.6	Planlarınıza bərk məişət tullantılarının idarə olunması daxilirmi?	Bəli. Poliqonda vəziyyət yaxşılaşıb (hasarlanıb, ağaclar əkilib və çeşidləmə qurğusu yaradılır). Tenderlər yekunlaşmaq üzrədir; 3-4 ay ərzində tullantılar xüsusi nəqliyyat vasitələri ilə poliqona daşınacaq. İkinci mərhələdə emal müəssisəsi tikiləcək. Şirkətlərlə müzakirələr davam edir və bu məsələnin gələn il həll olunacağı gözlənilir.	Daha ətraflı məlumat daha sonra ayrıca layihə çərçivəsində təqdim olunacaq.	ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.
2. Samux, 4 mart 2026				
2.1	Sakinlərə gələcək müəssisədə iş yerləri təklif olunacaq, yoxsa vəzifələr artıq bölüşdürülüb?	Layihə hazırda layihələndirmə mərhələsindədir. Tikinti zamanı işçilərin işə götürülməsinə podratçı şirkətlər məsuliyyət daşıyacaq; bu, potensial olaraq Samux rayonunun sakinlərinə üstünlük verilməklə bələdiyyə və ya icra hakimiyyəti vasitəsilə həyata keçirilə bilər. Tikinti başa çatdıqdan sonra ADSEA ÇŞTQ-nin istismarı üçün təxminən 10–20 nəfərlik heyətin işə götürülməsini planlaşdırır. Vəzifələrə nasos stansiyası operatorları, texniki işçilər və laboratoriya heyəti daxil ola bilər. İş imkanları rəsmi kanallar, o cümlədən bələdiyyələr və icra hakimiyyətləri vasitəsilə elan ediləcək. Tikinti növbəti dörd il ərzində planlaşdırılır və bu müddət ərzində müvəqqəti məşğulluq imkanları yarana bilər. Daimi ştatlar isə daha sonrakı mərhələdə ADSEA tərəfindən müəyyən ediləcək.	ƏMSTQ hesabatı işə qəbul zamanı yerli sakinlərə üstünlük verilməsini və namizədlərin tələb olunan ixtisasa uyğunluğunu təmin etmək üçün təlim proqramlarının tətbiqini tövsiyə edir. Bu vəzifələr bacarıqlı və ixtisaslı kadrlar tələb edəcəkdir.	ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.

	Qaldırılan əsas məsələlər	ADSEA, ƏMSTQ Məsləhətçisi və ya Kredit Təşkilatlarının ilkin cavablarının xülasəsi	Cəlb edilməyə cavab olaraq əlavə məlumatlar və Layihə fəaliyyətləri	Yenilənmiş ƏMSTQ sənədlərindəki dəyişikliklərə istinadlar
2.2	 <p>Diaqramda ADSEA-ya məxsus, Ziyadlı sakinlərinə məxsus torpaq sahəsi ilə ayrılmış iki torpaq sahəsi göstərilir. Bu məsələ ilə bağlı aydınlıq gətirilməsi xahiş olunur.</p>	<p>Köhnə Gəncə təmizləyici qurğusu üçün ayrılmış torpaq sahəsi ADSEA tərəfindən qəbul edilmişdir. Torpağın bölünməsinin əhəmiyyətli ekoloji təsirləri gözlənilmir; hər iki mülkiyyət çirkab su təmizləyici qurğusu üçün istifadə olunacaq.</p> <p>Sanitariya-Mühafizə Zonası (SMZ) yaradılacaqdır. Dəqiq sərhədlər və parametrlər ÇSTQ-nin detallı layihələndirilməsi əsasında hesablanacaqdır. Diaqramda qırmızı rənglə işarələnmiş ərazi xüsusi mülkiyyətdə olan torpaqlardan ibarətdir. Potensial geri alma (satin alma) hazırda nəzərdən keçirilir, lakin yekun qərar verilməyib.</p> <p>Layihə ərazisi hazırda heyvandarlıq (otlaq) və kənd təsərrüfatı üçün istifadə olunur. Müəssisənin istismarı ilə bağlı potensial risklər səbəbindən bu fəaliyyətlər dayandırılmalı olacaqdır.</p>	<p>Daha ətraflı məlumatı ƏMSTQ Hesabatının "6.15 Yerli torpaq istifadəsinə və dolanışıq vasitələrinə təsirlər", 6.15.2. "İstismar mərhələsi" (səh. 152-154) yarım bölmələrində tapmaq olar.</p>	<p>ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.</p>
2.3	<p>Qoxu məsələsi ilə bağlı sakinlərin əksəriyyəti heç bir qoxu hiss etmir; təsire məruz qalan ərazilərdə yaşayan insanlarla məsləhətləşmələr aparılması tövsiyə olunur.</p>	<p>Hazırkı fəaliyyətlərdən təsire məruz qalan insanlarla skopinq (miqyasın müəyyənləşdirilməsi) mərhələsində məsləhətləşmələr aparılmışdır. Əlavə olaraq, ÇSTQ-nin inkişafını müzakirə etmək üçün həmin gün Ziyadlı kəndində yerli sakinlərlə çay süfrəsi ətrafında görüş planlaşdırılır.</p>	<p>Məsələ ƏMSTQ Hesabatının "5.6. Atmosfer havasının keyfiyyəti", "6.4. Havaya təsir" yarım bölmələrində (səh. 107-115), eləcə də QTX-də ətraflı müzakirə olunur.</p> <p>Qiyətləndirmə detallı mühəndislik mərhələsində yenilənməli və maraqlı tərəflərlə yenidən müzakirə edilməlidir.</p>	<p>Hazırkı mərhələdə ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.</p>
2.4	<p>Təmizlənmiş suyun Qoşqarçayına axıdılması planı ilə bağlı sual qaldırılıb və təmizlənmiş suyun əvəzində Ziyadlı kəndindəki əkin sahələrinin (təxminən 80–90%-ni əhatə edə bilər) suvarılması üçün istifadə edilməsi təklif olunub. Layihədən təmizlənmiş suyun Ziyadlıdakı əkin sahələrinin suvarılması üçün istifadə imkanlarını nəzərdən keçirmək xahiş olunub.</p>	<p>Suvarma ilə bağlı təklif başa düşüləndir, lakin hazırkı Layihədə təmizlənmiş suyun birbaşa kənd təsərrüfatı torpaqları üçün istifadəsi planlaşdırılmır. Bununla belə, yerli əhali Abşeron yarımadası təcrübəsindən faydalana bilər (Bakıdakı qurğuda təmizlənmiş su ADSEA ilə müqavilə əsasında minlərlə hektar bağın suvarılmasına yönləndirilir). Su istifadəçiləri birliklərinin və ADSEA ilə yerli əhali arasındakı əməkdaşlığın rolu Samuxda analoji həllin tətbiqi üçün həlledici olacaqdır.</p>	<p>Təklif növbəti mərhələdə müzakirə olunacaqdır.</p>	<p>Məlumat ƏMSTQ Hesabatına əlavə ediləcəkdir.</p>

	Qaldırılan əsas məsələlər	ADSEA, ƏMSTQ Məsləhətçisi və ya Kredit Təşkilatlarının ilkin cavablarının xülasəsi	Cəlb edilməyə cavab olaraq əlavə məlumatlar və Layihə fəaliyyətləri	Yenilənmiş ƏMSTQ sənədlərindəki dəyişikliklərə istinadlar
2.5	Qurğudan çıxan bütün təmizlənmiş suyun Qoşqarçayına axıdılması planlaşdırılır. Planlaşdırılan təmizləyici qurğudan təxminən 700 metr aşağıda yerləşən Şəmkir mexaniki su nasosu kanalından istifadə edilməsi təklif olunur. Təmizlənmiş su aşağı kəndləri, xüsusən də Sərkar və Ziyadlı kəndlərini təmin etmək üçün bu kanala yönləndirilə bilər.	Hazırda iki variant müzakirə olunur: (1) Şəmkir mexaniki su nasosu kanalına axıdılma (təxminən 700 metr məsafədə) və ya (2) birbaşa Qoşqarçayına axıdılma. ADSEA hazırda bu məsələləri nəzərdən keçirir və yekun qərar hələ verilməyib. Təmizlənmiş çirkab sularının təkrar istifadəsi çox vacibdir. Təmizlənmiş suyun Qoşqarçayına axıdılması onun daha sonra yuxarıda qeyd olunan kənd təsərrüfatı sahələrinə nasosla vurulmasına imkan verəcək. Bütün bu bəndlər və təkliflər qeydə alınacaq. Layihənin texniki sənədlərinin hazırlanması növbəti addım olacaq və icma rəyləri və təklifləri bu proses zamanı diqqətlə nəzərdən keçiriləcək və müvafiq qaydada sənədlərə daxil ediləcəkdir.	Təkliflər növbəti mərhələdə müzakirə olunacaqdır.	ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.
2.6	Qoşqarçayı boyu aşağıda yerləşən kəndlərdə — Quşqara, Sarıqamış, Qədili və Seyidlər — daha bol təbii su bulaqları və daha əlverişli suvarma sistemi mövcuddur. Quraqlıq şəraiti əsasən yuxarı kəndlərə təsir edir. Mümkün olduqda və standart tələblərə uyğun gəldikdə, suvarma ilə bağlı yerli təkliflərin nəzərə alınması təklif olunur.	Layihələndirmə zamanı ərazinin geoloji və topoqrafik analizləri aparılacaq. Bütün ərazi yoxlanılır və nəticələr layihəyə daxil edilir. Layihəyə potensial daxil edilməsi üçün yerli sakinlər tərəfindən ADSEA-ya təkliflər vermək dəvət olunub. Layihələndirmə mərhələsində ictimai iştirakçılıq zəruri hesab olunur. Podratçı seçildikdən sonra, yerli sakinlərlə daha geniş əlaqə qurmaq üçün bu və ya digər yerlərdə əlavə ictimai görüşlərin keçirilməsi ehtimal olunur.		ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.
2.7	Yerli sakinlər keçmiş ÇSTQ-dən şimalda yerləşən durultma gölməçələrinin yaxınlığındakı kollektor boru kəmərlərindən icazəsiz çirkab sularının axıdılmasını sübut edən video materiallar təqdim ediblər (Şəkil 4). Onlar bildiriblər ki, axıntı ötən il başlayıb və ilkin olaraq yaşayış mülklərinin və qəbiristanlığın subasmasına səbəb olub. Subasmanın qarşısını almaq üçün səlahiyyətli orqanlar çirkab sularının istiqamətini dəyişmək məqsədilə	ƏMSTQ komandası məsələni araşdırmağı və ƏMSTQ-nin baza vəziyyəti bölməsinə ətraflı təsviri daxil etməyi öhdəsinə götürüb. ÇSTQ ərazisində çirkab su axıdılmasını qiymətləndirmək üçün martın 4-də sahəyə səfər edilib. Araşdırmanın nəticələri və müvafiq yumşaltma tədbirləri həm ƏMSTQ, həm də ƏMSİP-də öz əksini tapacaqdır.	Məlumat ƏMSTQ Hesabatına, xüsusən 6.2 və 6.3-cü yarımbölmələrə əlavə ediləcəkdir.	İcradadır.

	Qaldırılan əsas məsələlər	ADSEA, ƏMSTQ Məsləhətçisi və ya Kredit Təşkilatlarının ilkin cavablarının xülasəsi	Cəlb edilməyə cavab olaraq əlavə məlumatlar və Layihə fəaliyyətləri	Yenilənmiş ƏMSTQ sənədlərindəki dəyişikliklərə istinadlar
	drenaj kanalı qazıblar. Lakin yönləndirilmiş axının son boşalma nöqtəsi qeyri-müəyyən qalır.			
3. Ziyadlı kəndi, 4 mart 2026, saat 19:00				
3.1	Ziyadlı sakinləri əsasən kanalizasiyadan gələn qoxudan narahatdırlar. Külək kəndə tərəf əsdikdə, xüsusən də isti günlərdə çöldə qalmaq qeyri-mümkündür. Bu problem necə həll olunacaq? (Görüş iştirakçılarının əksəriyyəti bu məsələ ilə bağlı narahatlığını ifadə etdi)	Samuxdakı səhər görüşündə qoxunun proqnozlaşdırılan paylanması təqdim edildi. Hesablamalar göstərdi ki, təmizləyici qurğunun istismarı zamanı qoxu yalnız müəssisənin yaxın ətrafında hiss olunacaq. Əlavə olaraq, təmizləmə prosesində yaranan lili (çöküntünün) susuzlaşdırılması qoxuları əhəmiyyətli dərəcədə azaldır. Əgər müəssisə düzgün istismar olunarsa, qoxu yaranmayacaq.	Məsələ ƏMSTQ Hesabatının "5.6 Atmosfer havasının keyfiyyəti" və "6.4. Havaya təsir" yarım bölmələrində (səh. 107-115), eləcə də QTX-də ətraflı müzakirə olunur. Qiymətləndirmə detallı mühəndislik mərhələsində yenilənməli və maraqlı tərəflərlə yenidən müzakirə edilməlidir.	ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.
3.2	500 metrlik sanitariya zonasına düşən evlər köçürüləcəkmi? (Görüş iştirakçılarının əksəriyyəti bu məsələ ilə bağlı narahatlığını ifadə etdi)	AYİB-in tələblərinə uyğun olaraq Köçürülmə Çərçivəsi hazırlanıb və açıqlanıb. Lakin torpaqların geri alınması və SMZ (Sanitariya-Mühafizə Zonası) sərhədləri ilə bağlı yekun qərar hələ verilməyib. Bu məsələlər detallı layihələndirmə zamanı (2027) nəzərdən keçiriləcək. Köçürülmə planı milli qanunvericiliyə və AYİB-in Fəaliyyət Tələblərinə (PR) uyğun hazırlanacaq və ADSEA-nın veb-saytında açıqlanacaq. Milli qanunvericiliyin tələb etdiyi kimi, ictimai dinləmələr keçiriləcək.	Köçürülmə Çərçivəsi, ƏMSTQ Hesabatı: 3.5-ci yarım bölmə "SMZ Tələbləri" (səh. 38); 6.4 "Havaya təsir" (səh. 114) və 6.15 "Torpaq istifadəsinə və dolanışq vasitələrinə təsirlər" (səh. 152-153). Həmçinin 1.5-ci yarım bölməyə baxın.	ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.
3.3	Kəndlərimizdə çoxlu işsiz insan var. Bu yeni iş yerləri yerli sakinlərə ayrılmalıdırmi?	İstismar zamanı təmizləyici qurğuda 21 işçi çalışacaq və onlar birbaşa ADSEA tərəfindən işə götürüləcəklər. Yerli icma üçün təlim proqramlarının təşkil edilməsi tövsiyə olunur ki, bu da onları həmin iş yerləri üçün daha uyğun namizəd edə bilsin.	ƏMSTQ Hesabatı, 6.11-ci yarım bölmə "Yerli məşğulluğa və əmək bazarına təsirlər", səh. 139-141.	ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.

	Qaldırılan əsas məsələlər	ADSEA, ƏMSTQ Məsləhətçisi və ya Kredit Təşkilatlarının ilkin cavablarının xülasəsi	Cəlb edilməyə cavab olaraq əlavə məlumatlar və Layihə fəaliyyətləri	Yenilənmiş ƏMSTQ sənədlərindəki dəyişikliklərə istinadlar
3.4	Niyə təmizlənmiş su çaya axıdılmaq əvəzinə suvarma üçün fermerlərə verilmir?	Təmizlənmiş suyun paylanması barədə qərar layihənin növbəti inkişaf mərhələlərində veriləcəkdir.	Təkliflər növbəti mərhələdə müzakirə olunacaqdır..	ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.
3.5		Şikayətlərə Baxış Mexanizmi ətraflı şəkildə izah edilmiş, iştirakçılara onun prosedurları və funksiyaları haqqında aydın təsəvvür yaradılmışdır.	ƏMSTQ Hesabatı, "Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi" fəslə, səh. 167; Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi Planı (MTCP), səh. 33-35.	ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.
4. Qarayeri kəndi, 5 mart 2026, saat 18:00				
4.1	Kanalizasiyadan gələn xoşagəlməz qoxular: hazırda çirkab suları kəndin daxilindən açıq torpaq kanalı ilə axır və antisanitar şərait yaradır. Vurğulandı ki, qoxular xüsusilə isti havalarda və külək kəndə tərəf əsərkə dözülməz olur. Bu narahatlıq iştirakçıların əksəriyyəti tərəfindən dəstəkləndi.	Qoxunun yalnız təmizləyici qurğunun bilavasitə yaxınlığında olacağı proqnozlaşdırılır. Lilin susuzlaşdırılması qoxu riskinin azaldılmasında mühüm rol oynayır. Müəssisə düzgün istismar olunarsa, qoxu yaranmayacaq.	Dispersiya modelləşdirilməsi və nəticələr ƏMSTQ Hesabatının "6.4. Havaya təsir" yarımbölməsində (səh. 107-115), eləcə də QTX-də ətraflı müzakirə olunur. Qiymətləndirmə detallı mühəndislik mərhələsində yenilənməli və maraqlı tərəflərlə yenidən müzakirə edilməlidir.	ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.
4.2	<ul style="list-style-type: none"> Sanitariya-mühafizə zonası (SMZ) yaradılacağı? Onun eni nə qədər olacaq? Torpaqların geri alınması tələb olunacağı? <p>Qeyd edildi ki, əvvəlki məlumatlara görə, təmizləyici qurğular üçün ayrılmış iki sahə arasındakı torpaq hazırda Ziyadlı sakinləri tərəfindən kənd təsərrüfatı üçün istifadə olunur və ADSEA tərəfindən alınabilir. Ehtimal olunan 500 metrlik SMZ daxilindəki yaşayış mülklərinin köçürülməsi ilə bağlı narahatlıqlar bildirildi.</p>	Hazırda boru kəmərinin hər iki tərəfində 10 metrlik dəhliz nəzərdən keçirilir. Əsas qurğulardan (sahənin sərhədindən deyil) 500 metrlik SMZ müəyyən ediləcək (detallı layihələndirmə mərhələsində aparılacaq emissiya modelləşdirilməsinin nəticələrinə əsasən SMZ azaldıla bilər).	Köçürülmə Çərçivəsi, ƏMSTQ Hesabatı: 3.5-ci yarımbölmə "SMZ Tələbləri" (səh. 38); 6.4 "Havaya təsir" (səh. 114) və 6.15 "Torpaq istifadəsinə və dolanışığ vasitələrinə təsirlər" (səh. 152-153). Həmçinin 1.5-ci yarımbölməyə baxın.	Hazırkı mərhələdə ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur, lakin detallı mühəndislik mərhələsində tələb oluna bilər.

	Qaldırılan əsas məsələlər	ADSEA, ƏMSTQ Məsləhətçisi və ya Kredit Təşkilatlarının ilkin cavablarının xülasəsi	Cəlb edilməyə cavab olaraq əlavə məlumatlar və Layihə fəaliyyətləri	Yenilənmiş ƏMSTQ sənədlərindəki dəyişikliklərə istinadlar
4.3	<ul style="list-style-type: none"> Layihənin tamamlanma qrafiki. İctimaiyyət layihə sənədləri ilə necə tanış ola və onları nəzərdən keçirə bilər? 	Detallı layihələndirmə zamanı ictimai məsləhətləşmələr milli qanunvericiliyə uyğun aparılacaq və milli ƏMTQ prosesinin bir hissəsi kimi ictimai dinləmələri əhatə edəcək (2027-ci ildə gözlənilir). Milli qanunvericilik məlumat əldə etmək və milli ƏMTQ (OVOS) prosesində ictimai iştirakçılığı təmin edir.	Detallı mühəndislik mərhələsində ƏMSTQ-nin əlavə mərhələsi (ictimai məsləhətləşmələr daxil olmaqla) ƏMSTQ və ƏMSİP-də tövsiyə olunur.	Hazırkı mərhələdə ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur, lakin detallı mühəndislik mərhələsində tələb oluna bilər.
4.4	Kəndlərdə işsizlik səviyyəsi yüksəkdir və bir çox sakin müvəqqəti iş axtarışı üçün hər gün Gəncəyə və ya Samuxa gedir. Layihə tərəfindən yaradılan yeni iş imkanlarında əhəmiyyətli müsbət sosial təsirə nail olmaq üçün yerli sakinlərə üstünlük verilməlidir.	İstismar mərhələsində ÇSTQ-də təxminən 21 nəfər çalışacaq və işə qəbul birbaşa ADSEA tərəfindən həyata keçiriləcək. Yerli məşğulluğa üstünlük verilməsi və yerli işçi qüvvəsi üçün təlimlərin keçirilməsi ƏMSTQ və ƏMSİP-də tövsiyə olunur. Əlavə olaraq, icma üzvlərinə Layihə ilə bağlı təklif və şikayətlərini təqdim etməyə imkan verən şikayət mexanizmi barədə məlumat verilmişdir. Şikayətlərin təqdim edilməsi, baxılması və həlli prosedurları iştirakçılara ətraflı izah edilmişdir.	ƏMSTQ Hesabatı, 6.11-ci yarım bölmə "Yerli məşğulluğa və əmək bazarına təsirlər", səh. 139-141.	ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur.
4.5	Təmizlənmiş çirkab sularının Qoşqarçayına axıdılması planı ilə bağlı narahatlıq qaldırıldı. Aşağı kəndlər hazırda suvarma üçün sudan problemsiz istifadə edirlər, çünki onların qrunt suları səthə yaxındır və Kür çayı ilə qidalanır. Bunun əvəzinə, təmizlənmiş su Ziyadlı kəndi yaxınlığından keçən Şəmkir Maşın Kanalına yönləndirilə bilər ki, bu da yerli icmalar üçün daha geniş əlçatanlığı təmin edər.	Hazırda təmizlənmiş suyun axıdılması üçün iki təklif var: boru kəməri vasitəsilə Qoşqarçayına və ya Şəmkir Maşın Kanalına axıdılmaqla kənd təsərrüfatı torpaqlarının suvarılması. Yekun qərar verilməyib. ÇSTQ-nin detallı layihələndirilməsi başa çatdıqdan sonra (2027) ADSEA tərəfindən yekun qərar veriləcək. ADSEA Maşın Kanalı variantını nəzərdən keçirəcəyini təsdiqləyib.	Təkliflər növbəti mərhələdə müzakirə olunacaqdır.	Hazırkı mərhələdə ƏMSTQ sənədlərində dəyişikliyə ehtiyac yoxdur, lakin detallı mühəndislik mərhələsində tələb oluna bilər.

Gələcəkdə konkret məsələlərə uyğunlaşdırılmış cəlb edilmə fəaliyyətləri üçün tövsiyələr:

1. Kənd təsərrüfatı sahibkarlarının hüquqlarının qorunması: Detallı mühəndislik mərhələsində ÇSTQ-nin baş planı və digər mühəndislik qərarları yekunlaşdırılacaq (2027-ci ilə planlaşdırılır). Sanitariya-Mühafizə Zonası (SMZ) bütün təsir mənbələrinin faktiki yerləşməsi nəzərə alınmaqla bu əsasda müəyyən edilməli, təsdiqlənməli və yaradılmalıdır. SMZ daxilində heç bir kənd təsərrüfatı istehsalına⁷ icazə verilməyəcək; lakin SMZ-dən kənarında təhlükəsiz və təmiz kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal oluna bilər.
2. Yerli sakinlərin məşğulluğu: ƏMSTQ hesabatı işə qəbul zamanı yerli sakinlərə üstünlük verilməsini və namizədlərin tələb olunan ixtisasa uyğunluğunu təmin etmək üçün təlim proqramlarının tətbiqini tövsiyə edir. Bu vəzifələr bacarıqlı və ixtisaslı kadrlar tələb edəcəkdir.
3. Torpaqların geri alınması: Detallı layihələndirmə zamanı (2027) layihə obyektləri üçün ayrılmış ADSEA-ya məxsus iki torpaq sahəsi arasında yerləşən sahənin potensial geri alınmasını (satın alınmasını) və zərurət yaranarsa, qanuni şəkildə təsdiq edilmiş SMZ zonasındakı evlərin köçürülməsini nəzərdən keçirin.
4. Qoxu: Detallı layihə həlləri mövcud olduqca qiymətləndirmə yenilənməli və detallı mühəndislik mərhələsində maraqlı tərəflərlə yenidən müzakirə edilməlidir.
5. Təmizlənmiş çirkab sularının çaya axıdılması: Bunun əvəzinə təmizlənmiş çirkab sularından suvarma məqsədləri üçün istifadəni nəzərdən keçirin. Layihə detalları bəlli olduqda bu məsələ ilə bağlı ictimai dinləmələr keçirin.
6. Qeyri-qanuni axıntıların araşdırılması: Keçmiş ÇSTQ-dən şimalda yerləşən durultma gölməçələrinin yaxınlığındakı kollektor boru kəmərlərindən icazəsiz çirkab sularının axıdılması məsələsini araşdırın və zərurət yarandıqda bu məsələ ilə bağlı yerli maraqlı tərəflərlə əlaqə saxlayın.
7. İctimaiyyətin layihə sənədlərinə çıxışı: Detallı mühəndislik layihələndirməsi mərhələsində ictimai dinləmələr də daxil olmaqla əlavə ƏMSTQ və ya ƏMTQ məsləhətləşmələri keçirin.

⁷ SMZ daxilində texniki bitkilərin əkilməsinə icazə verilib-verilməməsi ilə bağlı presedentlərin təhlili, səlahiyyətli orqanlar və elmi dairələrlə məsləhətləşmələr aparılması tələb olunur.

ƏLAVƏ 1: ADSEA-NIN ƏMSTQ-NIN AÇIQLANMASI VƏ MƏSLƏHƏTLƏŞMƏ MÜDDƏTİ HAQQINDA ELANI

AZƏRBAYCAN
DÖVLƏT SU EHTİYATLARI
AGENTLİYİ

[955 Çağrı Mərkəzi](#) [Elektron Su Portalı](#) [AZ](#) [☰](#)

[Agentlik](#) [Qanunvericilik](#) [Fəaliyyət](#) [Məlumat Mərkəzi](#) [Media](#) [Əlaqə](#) [Milli Strategiya](#)

[ADSEA](#) • [Digər](#) • [Gəncə şəhərində Çirkab Su Təmizləyici Qurğu \(ÇSTQ\) tikintisi layihəsi](#)

Gəncə şəhərində Çirkab Su Təmizləyici Qurğu (ÇSTQ) tikintisi layihəsi

Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi (ADSEA) Gəncə şəhərində Çirkab Sularının Təmizlənməsi Qurğusu (ÇSTQ) tikintisini planlaşdırır. Təklif olunan ÇSTQ Gəncə şəhərindən 2,3 km şimalda yerləşir və tikintisinə 1980-ci illərdə başlanmış, lakin inşası tamamlanmamış mövcud ÇSTQ-nin yerləşdiyi ərazidə inşa ediləcəkdir.

Gəncə ÇSTQ layihəsinin Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB) tərəfindən maliyyələşdirilməsi planlaşdırılır.

Layihə AYİB-in tələblərinə və milli qanunvericiliyə uyğun olaraq Ətraf Mühitə və Sosial Təsirin Qiymətləndirilməsi (ƏMSTQ) prosesindən keçmişdir. Bu proses çərçivəsində, ƏMSTQ üzrə layihə sənədlərinin ilkin (layihə) paketi hazırlanmışdır.

Beynəlxalq kreditör standartlarına uyğun olaraq, ADSEA 2025-ci ilin 15 dekabr tarixindən 2026-cı ilin 14 aprel tarixinə qədər 120 günlük ƏMSTQ açıqlama müddəti elan edir və ƏMSTQ paketinin ilkin variantını (İngilis və Azərbaycan dillərində) dərc edir:

- [Ətraf Mühit və Sosial Təsir Qiymətləndirilməsi – ESIA \(AZE\)](#)
- [Environmental and Social Impact Assessment – ESIA \(ENG\)](#)
- [Ətraf Mühit və Sosial İdarəetmə Planı – ESMP \(AZE\)](#)
- [Environmental and Social Management Plan – ESMP \(ENG\)](#)
- [Qeyri-texniki xülasə – NTS \(AZE\)](#)
- [Non-Technical Summary – NTS \(ENG\)](#)
- [Köçürülmə Çərçivə Sənədi – RF \(AZE\)](#)
- [Resettlement Framework – RF \(ENG\)](#)
- [Stakeholder Engagement Plan – SEP \(AZE\)](#)
- [Stakeholder Engagement Plan – SEP \(ENG\)](#)
- [Ətraf Mühit və Sosial Fəaliyyət Planı – ESAP \(AZE\)](#)
- [Environmental and Social Action Plan – ESAP \(ENG\)](#)

ƏLAVƏ 2: İCTİMAİ DİNLƏMƏLƏR HAQQINDA BİLDİRİŞLƏRƏ DAİR NÜMUNƏLƏR

Ziyadlı kəndi, Bələdiyyə binası

Ziyadlı kəndi, Ərzaq mağazası

Qarayeri kəndi, Supermarket

Gəncə şəhəri, Kəpəz bələdiyyəsinin binası

**ƏLAVƏ 1: GƏNCƏ ÇSTQ. ƏMSTQ ÜZRƏ İCTİMAI DINLƏMƏLƏRİN GÜNDƏLIYI:
SAMUX, GƏNCƏ, 4-5 MART, 2026-CI IL**

Vaxt	Mövzu	Məruzəçi/ Moderator
10:00 – 10:15	İştirakçıların qeydiyyatı. Salamlama kofesi	
10:15 – 10:30	Açılış və salamlama sessiyası: • Giriş. Görüşün məqsədləri. Gündəlik və Qaydalar; sədrin və redaksiya komissiyasının seçilməsi. • Salamlama və komanda üzvlərinin təqdimatı.	<ul style="list-style-type: none"> • Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin / Bələdiyyənin, ADSEA-nın və Məsləhətçi şirkətin nümayəndələri. <p>Moderator: Zamin Hüseynov</p>
10:30 – 11:30	Təqdimatlar (tərcümə daxil olmaqla): • Layihənin təsviri (10 dəq) • ƏMSTQ metodologiyası, əsas elementlər və AYİB prosedurları (15 dəq, Azərb/İng tərcümə daxil olmaqla) • Əsas ekoloji və sosial baza vəziyyəti məsələləri (10 dəq) • Layihənin ekoloji aspektləri, təsirləri və yumşaltma/təkmilləşdirmə tədbirləri (15 dəq, tərcümə daxil olmaqla) • Layihənin sosial aspektləri, təsirləri və yumşaltma/təkmilləşdirmə tədbirləri. Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi: ümumi yanaşma. Şikayət Mexanizmi (15 dəq, tərcümə daxil olmaqla) • Skopinq (miqyasın müəyyənləşdirilməsi) məsləhətləşmələri: əsas nəticələr, ictimaiyyətin əsas gözləntiləri və narahatlıqları. Növbəti imkanlar.	<ul style="list-style-type: none"> • ADSEA nümayəndəsi • Sean O'Beirne, Ecoline Int (Cənubi Afrika) • Fikrət Cəfərov (ABAK-Az Crowe Ltd) • Martin Smutny, Integra Consulting (Çex Respublikası) • Marina Khotuleva, Ecoline International (Bolqarıstan) • Fikrət Cəfərov, ABAK-Az Crowe Ltd (Azərbaycan)
11:30 – 12:30	Müzakirə. Sual-cavab. İştirakçıların çıxışları.	Zamin Hüseynov, ABAK-Az Crowe Ltd (Azərbaycan)
	Yekun.	<ul style="list-style-type: none"> • Məsləhətçi şirkətin nümayəndəsi • Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin nümayəndəsi

ƏLAVƏ 4: POSTERLƏR (A1)

A. ÇIRKAB SU TƏMİZLƏYİCİ QURĞUSUNUN (ÇSTQ) TIKINTISI ÜZRƏ TƏSİRLƏRİN, RİSKLƏRİN, YUMŞALTMA VƏ TƏKMİLLƏŞDİRMƏ TƏDBİRLƏRİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİNİN XÜLASƏSİ (İNGİLİS DİLİNDƏ)

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL IMPACT ASSESSMENT (ESIA). GANJA WASTEWATER PROJECT
Summary of assessment of impacts and risks and mitigation for construction of the WWTP

Potential impacts	Receptor sensitivity	Impact Magnitude	Impact significance	Mitigation	Residual impact
Soil	Medium	Low	Minor	Soil Rehabilitation Plan	Minor
Ground and surface water	High	Medium	Moderate	Construction Hazardous Materials and Spill Prevention and Countermeasures Management Plan	Minor
Air	High	Moderate-low	Moderate - Minor	Atmospheric Emissions Control and Management Plan	Minor
Climate Change	Construction GHG emissions considered negligible				
Waste Generation	High	Low	Moderate	Waste management plan	Moderate
Noise and Vibration	Medium	Low	Minor	Noise management Plan	Negligible
Biodiversity					
PBF: Broad-leaved Cotton grass oriental plane-tree	Medium	Medium	Moderate	Biodiversity Management Plan	Negligible
CH: Greek (Mediterranean) tortoise	High	Negligible	Moderate		
CH: European glass lizard	High	High or Medium	Major		
CH: Dice snake	High	Low	Moderate		
PBF: Black Francolin Gray Partridge	Medium	Negligible	Minor		
Landscape and Visual Amenity	Low	Negligible	Negligible		Negligible
Local Economy and Incomes (local framers)	Low	Medium +	Minor +	Local Procurement Plan	Minor to moderate+ Minor+ to negligible for Ganja and moderate+ for rural (Samukh)
Local Employment and Labour Market	Low / medium	Low to medium	Minor to negligible (Ganja) and moderate + (rural)	Implement all management and mitigation plans	Minor to moderate+ Minor+ to negligible for Ganja and moderate+ for rural (Samukh)
Infrastructure and Public Services	High	Low	Minor	Implement all management and mitigation plans	Minor
Roads	Medium	Medium	Moderate	Traffic and Waste Management Plan	Negligible
Electricity and gas	Low	Low			
Water supply systems	High	Low			
Waste	High	Low			
Occupational Health and Safety	High	High			
Community Health, Safety and Wellbeing	High	Moderate to major	Moderate to major	SEP, Traffic management plan and Emergency Preparedness and Response Plan	Minor
Local Land Use and Livelihoods	Medium	Low	Moderate	SEP, Resettlement Framework, Resettlement Action Plan	Negligible
Gender Inequality and Vulnerable Groups	Moderate	Low	Minor	Community awareness and engagement, prioritise local hiring	Minor
Cultural Heritage	Negligible to high	Low	Low to major	Chance finds procedure	Negligible

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL IMPACT ASSESSMENT (ESIA). GANJA WASTEWATER PROJECT
Summary of assessment of impacts and risks and mitigation for operation of the WWTP

Potential impacts	Receptor sensitivity	Impact Magnitude	Impact significance	Mitigation	Residual impact
Soil	Medium	Medium	Moderate	Sludge management strategy	Minor
Ground and surface water	High	High +	Major +	Maintain good operational performance	Major +
		High - sewage sludge	Major -	Sludge management strategy	
Air	High	High	Major	Application of BAT in design and operation of plant	Minor
Climate Change	High	Medium+	Moderate +	Options for solar PV and sludge utilisation	Moderate +
Waste Generation	High	Medium	Major	Waste and sludge management plans	Minor
Noise and Vibration	Medium	Low	Minor		Negligible
Biodiversity					
<i>Plant species</i>					
PBF: plant Eldar pine	Medium	High	Major	Protect two Eldar pines	Minor
<i>Fish species</i>					
Spined loach	High	Medium positive	Moderate +	Maintain good operational performance	Moderate +
Aquatic biodiversity	High	High+	Major +	Maintain good operational performance	Major +
Landscape and Visual Amenity	Low	Low	Negligible	Establish green belt	Negligible
Local Economy and Incomes (local framers)	Low	Minor to medium	Moderate	Implement mitigation so that effluent can be used for irrigation	Moderate +
Local Employment and Labour Market	Medium / low	Low	Minor to Moderate +	Prioritise employment of local residents	Minor to Moderate +
Infrastructure and Public Services	Medium	Low	Minor	Regulate monitoring and Emergency and Preparedness Planning	Minor
Roads	Low	Low			
Electricity and gas	High	Medium+			
Water supply systems	High	Low (excluding sludge)			
Waste	High	Low (excluding sludge)			
Occupational Health and Safety	High	High	Major	Operations Occupational Health and Safety (OHS) Management Plan	Moderate to Minor
Community Health, Safety and Wellbeing	High	High +	Major+	Maintain good operational performance of WWTP and implement SEP	Major +
Local Land Use and Livelihoods					
Economic displacement	Low to medium (farmers)	Negligible to medium	Negligible to Moderate	Replacement of lost pastures and cultivated areas	Negligible
Physical displacement (if not fully avoided)	High	Negligible to medium	Moderate to Major	RAP	Negligible
Gender Inequality and Vulnerable Groups	Moderate	Low	Minor - to Minor +	Promote gender equity and ensure services to vulnerable households	Minor+
Cultural Heritage	None	None			

B. ÇIRKAB SU TƏMİZLƏYİCİ QURĞUSUNUN (ÇSTQ) İSTİSMARI ÜZRƏ TƏSİRLƏRİN, RİSKLƏRİN, YUMŞALTMA VƏ TƏKMİLLƏŞDİRMƏ TƏDBİRLƏRİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİNİN XÜLASƏSİ (AZƏRBAYCAN DİLİNDƏ)

ƏTRAF MÜHİTƏ VƏ SOSIAL SAHƏYƏ TƏSİRİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ. GƏNCƏ ÇIRKAB SU TƏMİZLƏYİCİ QURĞU LAYİHƏSİ ÇSTQ-nin tikintisi üzrə təsirlərin və risklərin qiymətləndirilməsi və azaltma tədbirlərinin xülasəsi

Potensial təsirlər	Qəbul edilənlərin həssaslığı	Təsirin miqyası	Təsirin əhəmiyyəti	Azaltma tədbirləri	Qalıq təsir
Torpaq	Orta	Aşağı	Az əhəmiyyətli	Torpağın bərpası planı	Az əhəmiyyətli
Yeraltı və səthi sular	Yüksək	Orta	Orta dərəcəli	Tikinti mərhələsi üçün təhlükəli materiallar və sızmaların qarşısının alınması, əks tədbirlərin idarəetmə planı	Az əhəmiyyətli
Hava	Yüksək	Orta dərəcəli - Aşağı	Orta dərəcəli - Aşağı	Hava emissiyalarının idarə olunması və nəzarət planı	Az əhəmiyyətli
İqlim Dəyişikliyi	Tikinti mərhələsində istixana qazların emissiyaları əhəmiyyətsiz hesab olunur.				
Tullantıların yaranması	Yüksək	Aşağı	Orta dərəcəli	Tullantıların idarə olunması planı	Orta dərəcəli
Səs və titrəmə	Orta	Aşağı	Az əhəmiyyətli	Səs idarəetmə planı	Əhəmiyyətsiz
Bioloji Müxtəliflik					
PBX: Genişyarpaqlı pambıq otu, Şərq çinarı	Orta	Orta	Orta dərəcəli	Biomüxtəlifliyin İdarəetmə Planı	Az əhəmiyyətli
CH: Yunan (Aralıq dənizi) tsbağası	Yüksək	Əhəmiyyətsiz	Orta dərəcəli		
CH: Avropa şüəşə ilanı	Yüksək	Yüksək və ya Orta	Yüksək əhəmiyyətli		
CH: Zər ilanı	Yüksək	Aşağı	Orta dərəcəli		
PBX: Qara franolin, Boz bildirçin	Orta	Əhəmiyyətsiz	Az əhəmiyyətli		
Landşaft və vizual estetik	Aşağı	Əhəmiyyətsiz	Əhəmiyyətsiz		Əhəmiyyətsiz
Yerli iqtisadiyyat və gəlirlər (yerli fermerlər)	Aşağı	Orta +	Az əhəmiyyətli +	Yerli Təchizat Planı	Az əhəmiyyətli - Orta dərəcəli +
Yerli məşğulluq və əmək bazarı	Yüksək	Orta	Gəncə üçün az əhəmiyyətli + - Əhəmiyyətsiz və kənd (Samux) üçün orta dərəcəli +	Bütün idarəetmə və azaldıcı tədbirlər planlarını həyata keçirmək	Gəncə üçün az əhəmiyyətli + - Əhəmiyyətsiz və kənd (Samux) üçün orta dərəcəli +
İnfrastruktur və kommunal xidmətlər	Yüksək	Aşağı	Az əhəmiyyətli	Bütün idarəetmə və azaldıcı tədbirlər planlarını həyata keçirmək	Az əhəmiyyətli
Yollar	Orta	Orta	Orta dərəcəli	Nəqliyyat və Tullantıların İdarə Planı	Əhəmiyyətsiz
Elektrik və qaz	Aşağı	Aşağı			
Su təchizatı sistemləri	Yüksək	Aşağı			
Tullantılar	Yüksək	Aşağı			
Peşə sağlamlığı və təhlükəsizliyi	Yüksək	Yüksək	Yüksək əhəmiyyətli	Tikinti mərhələsi Peşə Sağlamlığı və Təhlükəsizliyi (PST) İdarə Planı	Orta dərəcəli
İcmanın sağlamlığı, təhlükəsizliyi və rifahı	Yüksək	Orta dərəcəli - Yüksək əhəmiyyətli	Orta dərəcəli - Yüksək əhəmiyyətli	Tərəfdaşların Cəlb edilməsi Planı, Nəqliyyat idarəetmə planı və Fövqəladə Hallara Hazırlıq və Cavab Planı	Az əhəmiyyətli
Yerli torpaq istifadəsi və yaşayış mənbələri	Orta	Aşağı	Orta dərəcəli	Tərəfdaşların Cəlb edilməsi Planı, Köçürülmə Çərçivəsi	Əhəmiyyətsiz
Gender bərabərsizliyi və həssas qruplar	Orta dərəcəli	Aşağı	Az əhəmiyyətli	İcmanın məlumatlandırılması və iştirakı, yerli işçilərin işə götürülməsinə üstünlük verilməsi	Az əhəmiyyətli
Mədəni irs	Əhəmiyyətsiz - Yüksək	Aşağı	Aşağı - Yüksək əhəmiyyətli	Təsadüfi tapıntılar proseduru	Əhəmiyyətsiz

ƏTRAF MÜHİTƏ VƏ SOSIAL SAHƏYƏ TƏSİRİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ. GƏNCƏ ÇIRKAB SU TƏMİZLƏYİCİ QURĞU LAYİHƏSİ ÇSTQ-nin istismarı üzrə təsirlərin və risklərin qiymətləndirilməsi və azaldılması tədbirlərinin xülasəsi

Potensial təsirlər	Qəbul edilənlərin həssaslığı	Təsirin miqyası	Təsirin əhəmiyyəti	Azaltma tədbirləri	Qalıq təsir
Torpaq	Orta	Orta	Orta	Şlamin idarə olunması strategiyası	Az əhəmiyyətli
Yeraltı və səthi sular	Yüksək	Yüksək + Yüksək - şlam	Yüksək əhəmiyyətli + Yüksək əhəmiyyətli -	Yaxşı əməliyyat göstəricilərinin qorunması Şlamin idarə olunması strategiyası	Yüksək əhəmiyyətli + Az əhəmiyyətli - Orta dərəcəli -
Hava	Yüksək	Yüksək	Yüksək əhəmiyyətli	Zavodun layihələndirilməsində və istismarında Ən Yaxşı Mövcud Texnologiyaların (BAT) tətbiqi	Az əhəmiyyətli
İqlim Dəyişikliyi	Orta dərəcəli	Orta +	Orta +	Günaş enerjisi sistemi tətbiqi və şlamin istifadəsi üzrə variantlar	Orta +
Tullantıların yaranması	Yüksək	Orta	Yüksək əhəmiyyətli	Tullantı və şlamin idarə olunması planları	Az əhəmiyyətli
Səs və titrəmə	Orta	Aşağı	Az əhəmiyyətli		Əhəmiyyətsiz
Bioloji Müxtəliflik					
Bitki növləri					
PBX: Eldar şamı	Orta	Yüksək	Yüksək əhəmiyyətli	İki Eldar şamını qorumaq	Az əhəmiyyətli
Balıq növləri					
Süngerli laç	Yüksək	Orta müsbət	Orta +	Yaxşı əməliyyat göstəricilərini qoruyun	Orta +
Su ekosistemi bioloji müxtəlifliyi	Yüksək	Yüksək +	Yüksək əhəmiyyətli +	Yaxşı əməliyyat göstəricilərini qorumaq	Yüksək əhəmiyyətli +
Landşaft və vizual estetik	Aşağı	Aşağı	Əhəmiyyətsiz	Yaşıl zolaq yaratmaq	Əhəmiyyətsiz
Yerli iqtisadiyyat və gəlirlər (yerli fermerlər)	Aşağı	Az əhəmiyyətli - orta	Orta dərəcəli	Axıntı suyunun suvarmada istifadə olunması üçün azaldıcı tədbirləri həyata keçirmək	Orta +
Yerli məşğulluq və əmək bazarı	Yüksək	Aşağı	Az əhəmiyyətli -Orta dərəcəli +	Yerli sakinlərin işə götürülməsinə üstünlük vermək	Orta +
İnfrastruktur və ictimai xidmətlər					
Yollar	Orta	Aşağı	Az əhəmiyyətli	Monitorinqin tənzimlənməsi və Fövqəladə Hallara Hazırlıq və Planlaşdırma	Az əhəmiyyətli
Elektrik və qaz	Aşağı	Aşağı			
Su təchizatı sistemləri	Yüksək	Orta dərəcəli +			
Tullantılar	Yüksək	Aşağı (şlamdan başqa)			
Peşə sağlamlığı və təhlükəsizliyi	Yüksək	Yüksək	Yüksək əhəmiyyətli	İstismar mərhələsi Peşə Sağlamlığı və Təhlükəsizliyi (PST) İdarə Planı	Orta dərəcəli - Az əhəmiyyətli
İcmanın sağlamlığı, təhlükəsizliyi və rifahı	Yüksək	Yüksək +	Yüksək əhəmiyyətli +	ÇSTQ-nin yaxşı əməliyyat göstəricilərini qorumaq və Tərəfdaşlarının Cəlb edilməsi Planını (TCEP) həyata keçirmək	Yüksək əhəmiyyətli _
Yerli torpaq istifadəsi və yaşayış mənbələri					
Fiziki köçürülmə yoxdur	Orta	Əhəmiyyətsiz - orta	Əhəmiyyətsiz - orta Orta dərəcəli - Yüksək əhəmiyyətli	İtilmiş otların bərpası Köçürülmə üzrə Fəaliyyət Planı	Əhəmiyyətsiz
Fiziki köçürülmə					
Gender bərabərsizliyi və həssas qruplar	Orta dərəcəli	Aşağı	Az əhəmiyyətli - Az əhəmiyyətli +	Gender bərabərliyini təşviq etmək və həssas ev təsərrüfatlarına xidmətlərin təmin olunması	Az əhəmiyyətli +
Mədəni irs	Yoxdur	Yox			